

Натисніть тут, щоб

КУПИТИ КНИГУ НА САЙТІ

або

заможляйте по телефону:

(0352) 28-74-89, 51-11-41

(067) 350-18-70

(066) 727-17-62

І.В. Росіцька, Р.П. Росіцький

ШКІЛЬНІ СВЯТА Й БУДНІ

Сценарії виховних дійств

ТЕРНОПІЛЬ
НАВЧАЛЬНА КНИГА – БОГДАН

УДК 371.32
ББК 74.200
Р74

Росіцька І.В.

Р74 Шкільні свята й будні : сценарії виховних дійств / І.В. Росіцька, Р.П. Росіцький. — Тернопіль : Навчальна книга — Богдан, 2017. — 288 с.

ISBN 978-966-10-4807-1

Посібник містить розробки сценаріїв шкільних, родинних свят, конкурсів, вечорів, які цікаво й оригінально розкривають основні теми виховної роботи.

Для вчителів, організаторів виховної роботи та студентів педагогічних навчальних закладів.

УДК 371.32
ББК 74.200

*Охороняється законом про авторське право.
Жодна частина цього видання не може бути відтворена
в будь-якому вигляді без дозволу автора чи видавництва.*

СВЯТО ПЕРШОГО ДЗВОНІКА

(На майданчику шикуються діти. Звучить музика).

Ведуча. Крокує час по світу швидкоплинний,
Несе хлоп'я веселе на плечі,
То Вересень відвідав Україну —
Приніс в кишені Осені ключі.

Ведучий. Ключів тих чудернацьких не злічити:
Одних лиш журавлиних тисяч п'ять,
Ключі від неба, від метеоритів —
І всі вони дзвенять, дзвенять, дзвенять!

Ведуча. У передзвін той радісний осінній
Вливається і наш дзвінок шкільний.
Він провіщає добру перемену —
Навчальний рік до нас прийшов новий.

Ведучий. Вартові казкового літнього царства вчора уночі здали свої пости вартовим осені. Тепер їм цілих три місяці, аж до зимових холодів, нести нелегку службу. Працьовита красуня-осінь відсьогодні береться до роботи, бо ж на шкільному порозі стоїть новий навчальний рік. Тож доброго ранку тобі, рідна школо.

Ведуча. Ми всі добре пам'ятаємо, з яким нетерпінням чекалося останнього дзвоника, щоб відпочити від шкільних занять. Але травневе нетерпіння ніщо у порівнянні з нетерпінням вересневим. Адже стільки всього — цікавого і захопливого — трапилося цього літа. І з ким же ділитися побаченим і почутим, як не зі своїми шкільними друзями?

Ведучий. Та найгостріше вересневу нетерплячку відчувають зараз наші наймолодші друзі — без п'яти хвилин першокласники. Вони хвилюються і радіють, бо ж сьогодні настав той знаменний день, коли вони мають повне право називатися школярами.

Ведуча. Ми чекаємо вас, дорогі наші маленькі друзі. Хай ваш крок у Країні Знань буде твердим і впевненим!

Ведучий. У квітах осінніх барвистих
Ще літа палає вогонь,
І падають зорі іскристі
В тепло розпростертих долонь.

Ведуча. Вам небо ті скарби безцінні
Сьогодні у руки дає,
Всміхнися, моя Україно,
Ти бачиш майбутнє своє!

(Звучить марш. Першокласники виходять на подвір'я і шикуються).

Ведуча. Цей день вже завтра стане історичним —
День квітів, щастя, першого дзвінка.
Моя Україно, земле віковічна!
У світі ти лише одна така.

Ведучий. В минулому страшні віки наруги.
Я п'ю наснагу, міць незламну п'ю
З джерел твого нескореного духу,
Бо я під рідним прапором стою.

(Звучить Гімн).

Ведуча. Слово для привітання надається директорові школи.
(Виступ директора).

Ведучий. День Знань святкує вся країна. Мільйони дітей цього дня повертаються в рідну школу в радісному передчутті нових відкриттів, нових вражень. Та найбільш трепетним є цей день для наших першачків. Адже для них це черговий крок у нове невідоме життя. Чаклун ПершOVERесень змахне своєю чарівною паличкою, і наші схвильовані дошкільнята перетворяться на справжніх школярів. Але це станеться згодом, після першого у їхньому житті уроку. А поки що послухаємо їхні дзвінки голоси.

(Виступ першокласників).

Ми — малята-дошкільнята —
Були вчора ще такі.
Ми вже нині школярата —
Гарні, спритні і меткі!

Ти прийми нас, рідна школо,
Будем чемні учні ми.
Стань нам другим рідним домом,
Обгорни усіх крильми.

Ми — маленькі й дуже жваві,
Хочем бігати і гратись.

Час прийшов серйозній справі —
Будемо старатись!

Осінь знову нам готує
Переміну у житті.
ПершOVERесень дарує
Всім дзвіночки золоті.

Друже мій, не будь лінивий,
Рано-вранці нині встань.
Ці дзвіночки особливі
Поведуть в Країну Знань.

Хай собі привчиться кожен
До закінчення весни:
Запізнитися не можна —
Спробуй потім дожени.

Ні, уроки пропускати —
Я скажу вам — просто гріх.
Плаче мама, сварить тато,
А бабусю душить сміх.

Я збирався в школу вдома,
Лиш прокинулись півні.
Вся родина, всі знайомі
Нині заздрили мені.

Тато з мамою — не діти,
А цілком дорослі люди.
Я їх можу зрозуміти.
Школа наша — просто чудо.

Книжечко Букварику,
Ти найкращий в світі,
Добрим стань товаришем
Всім хорошим дітям.

Заспівала пташка зрання,
Це до школи час.

Дзвоник кличе до навчання,
І радіють всі за нас.

Я любитиму науку —
Це ж до мудрості дорога.
Візьму книгу я у руку,
Стану людям у підмогу.

Прочитаю в ній про світ я
І заморські далі,
Може, зірку я відкрию
І отримаю медалі.

Ведуча. Що не кажіть, а перший похід у школу — справа мало не героїчна. Одвічне питання «Як воно там?» — хвилює багатьох. І не всі потенційні школярі переступають поріг храму науки без страху. Буває, старші товариші такого про школу нарозказують, що хоч бери й не ходи туди зовсім. І немає жодного значення — простий ти собі учень чи казкова принцеса.

(Діти розігрують сценку «Несміяна збирається до школи»).

Автор. Ось ви казочку послушайте. Жила собі, була собі на білому світі царівна. Несміяною звали. Ну, не сміялася дівчинка ні з чого — і все тут. Така от була в неї патологія. І ось настав час Несміяні іти... ні-ні, зовсім не те, що ви собі подумали — не заміж, упаси Боже, куди ж дитині заміж? — до школи настав час іти. І що тут почалося! Плач у королівстві день і ніч стоїть. Стали приходити до королівського палацу гості — знайомі й близькі та незнайомі й незвані, щоб дівчинці пораду-розраду дати, сліз потік зупинити, бо на городах бараболя сохла, а в корів молоко кисло. Біда та й годі. Першим прибіг Кошій Безсмертний.

Кошій Безсмертний. Ти, принцеско, до школи не йди. Там страшно... Всі сидять по класах і гризуть граніт науки! Граніт! Ти подивись на мої зуби. Бачиш? Всі повилітали і стерлися! Ось як гриз! А дивись далі: всох весь від тієї науки... Шкіра і кості лишилися. Курити почав. *(Принцеса плаче ще сильніше)*. Принцеско, мене на конкурси краси не беруть, а в легкових машинах на переднє скло вішають, щоб всім страшно було!

Несміяна. Ой, бідненькі наші даїшники! Їм же дуже страшно на тебе дивитися!.. *(Захлинається слізьми)*.

Кощій Безсмертний. А мене пошкодувати нема кому... Не йди, кажу тобі, до тієї школи!

(Кощій махає рукою і йде геть).

Автор. Не встиг Кощій зникнути, як з'явилася принцеса Непосидеса з сусіднього королівства. Вона часто до Несміяни забігала, але після її неофіційних візитів рівень води в річках піднімався щонайменше на метр. Тато-король, знаючи таку оказію, принцесу Непосидесу велів своїм слугам до палацу не пускати, але та все-таки якось прорвалася.

Принцеса Непосидеса. Несміяночко, привіт. Кажуть, що тебе до школи збирають. Це правда? *(Несміяна киває).* Не йди — моя тобі дружня порада. Я вчора фільм бачила про школу. Це просто жах! Там вчителька міс Тренчбул схопила одну дівчинку за кіски і я-аак закине в небо! А вона летить і ледь-ледь на гострий паркан не падає. Якби не я, то впала б точно.

Несміяна. А що ти зробила? *(Схлипує).*

Принцеса Непосидеса. А я один край телевізора підняла, щоб та дівчинка не зачепилася. Отак. То ти підеш чи ні до тієї школи? Якщо надумаєш, то бери хоча б десятеро солдатів для охорони, каску обов'язково і газовий балончик. Ну, все, я побігла.

(Несміяна плаче ще дужче).

Автор. А потім прибігла Попелюшка.

Попелюшка. Ваша високосте, не слухайте Кощія! Обов'язково збирайтеся до школи! Вже! Негайно! Там чудово-пречудово! Багато діток, всі охайні, чистенькі! А ще там є дуже розумна і гарна пані. Називається вчителькою. Вона розповідає надзвичайно цікаві речі й навчає корисному. Подивіться на мою сукню! Це вчителька показала, як зробити викрійки, які кольори підібрати, як пошити. А ще я вмю співати, танцювати, декламувати вірші. Але — найголовніше — я вмю грамотно писати, і жоден принц не посоромиться взяти мене за дружину! Ось так! Тож ви часу не гайте, а до школи збирайтеся! Годі вже сльози лити! Кажуть, вчора на Стрипі знову дамбу прорвало.

Автор. Тут повз королівство якраз Іван прогулювався. Не дурень. Зовсім ні, а звичайний учень п'ятого класу. І не сам, а... неправильно ви подумали. Іван не курить і не п'є. З хорошими друзями прогулювався Іван — з книгами, що розуму навчають і від злого

відвертають. Та й вирішили вони всі зайти до палацу. А, може, чим і підсоблять.

Іван. Доброго здоров'я тобі, королівно.

Принцеса. Ти хто?

Іван. Я — Іван!

Принцеса. Дурень?!

Іван. Ну чому як Іван, то відразу дурень? Ти тільки подивись, яких друзів я тобі привів! Ось це — Граматика. Вона навчить тебе грамотно писати. А це — Математика. З нею у тебе не буде проблем при лічбі та розв'язуванні задач. А це — Історія. Вона розкаже тобі не тільки про твоє королівство, а й про багато інших держав, їхніх правителів і звичаї.

Принцеса. І багато в тебе таких друзів?

Іван. Багато. А хочеш, вони і твоїми друзями будуть?

Принцеса. Хочу, але як бути з гранітом? *(Знову заливається сльозами).*

Іван. З яким ще гранітом?

Принцеса. Ну, з тим, що діти в школі гризуть. Он Кошій показував мені свої зуби. Тобто їхню цілковиту й часткову відсутність, а ще — свої кісті. Казав, що то його наука так висушила.

Іван. Що ти його слухаєш! Зуби поламав, бо козинаки любить гризти, а худий від цигарок!

Принцеса. *(Припиняє хлипати, але ще не сміється).* А у школі вчителька міс Тренчбул є? Тільки чесно.

Іван. Марія Іванівна є, Світлана Євгенівна є, Людмила Богданівна є, а ніякої міси я не знаю.

Принцеса. І що, дітей там ніхто за кіски не хапає і в небо не кидає?

Іван. Ще не бачив жодного разу.

(Принцеса починає сміятися. Далі сміється голосніше й голосніше. Просто регоче).

Автор. Ось так принцеса Несміяна перестала нарешті лити сльози і засміялася. Це було великою Івановою перемогою. По-перше, у королівстві припинився нарешті потоп. А по-друге, Несміяна

таки пішла до школи. І на одну хорошу ученицю першого вересня стало більше. Бачили б ви, як директор тішився, бо з двох класів сформували цілих три. Тішився тато-король, який цілих шість, а то й усі сім годин тишею насолоджувався. А вчилась дівчинка, я вам скажу, дуже добре і в майбутньому стала мудрою та справедливою королевою.

(Дійові особи йдуть за лаштунки).

Ведуча. Сьогодні ми запрошуємо до слова найстарших учнів нашої школи. Вони провчилися в цих стінах 10 років, є доволі досвідченими й мудрими, знають найпотаємніші куточки рідної школи. Цей рік для них останній. І, звичайно, їм є що побажати своїм наймолодшим друзям. Отож слово одинадцятому класу.

(Виступ одинадцятикласників).

Ми прокинулися на осінній землі,
А ще вчора нас тішило літо.
І, немов моряки на свої кораблі,
Знов до школи вертаються діти.

Капітани цей день добрих мрій і надій
Вже записують у бортжурнали;
Щоб вести кораблі через море подій,
Стернові вже чекають сигналу.

Вам у школі чудовій рости і рости,
Ну а нам незабаром рушати.
Хай попутні вітри поведуть до мети
Моряків молодих і завзятих.

Хай в житейських морях котить хвилі страшні
Доля наша і добра, і строга,
Не забудемо ні наяву, ні вві сні
Про шкільні найдорожчі пороги.

Ведуча. Ще, напевно, від часів Запорозької Січі повелося називати людей, зайнятих спільною справою, однокашниками. Тому ми хочемо, щоб і наші сьогоднішні першачки влилися у нашу дружну шкільну родину. І нехай ця ложка шкільної каші додасть вам, дорогі першокласники, сили і наснаги до навчання, чуття єдності з усім шкільним товариством.

(Музика. Одинадцятикласники вручають подарунки першокласникам і годують їх кашею).

Ведуча. А тепер усі складемо клятву однокашників.

Ведучий. Клянемося любити рідну школу і поважати своїх вчителів.

Всі. Клянемося!

Ведуча. Клянемося добре вчитися і не прогулювати уроків.

Всі. Клянемося!

Ведучий. Клянемося бути вірними і надійними друзями: не ображати однокласників, поважати одне одного і підтримувати у складних життєвих ситуаціях.

Всі. Клянемося!

Ведуча. Клянемося ділитися з друзями сокровенним і ніколи не видавати чужих таємниць.

Всі. Клянемося!

Ведучий. Клянемося пам'ятати своїх однокласників усе життя, завжди допомагати їм і радіти за них.

Всі. Клянемося!

Ведуча. Клянемося бути вірними великій шкільній родині, старшим друзям і вчителям, рости і мужніти на славу України.

Всі. Клянемося!

Ведучий. Сьогодні ми приймаємо вітання з початком навчального року від гостей нашого свята. З Божим благословенням звертається до нас отець....

(Виступи гостей).

Ведуча.   За лісами, за горами
                      На кленовому листку
                      Вже друкує телеграму
                      Літу Осінь нашвидку,
                      Що готова вирушати:
                      Запрягла четвірку хмар,
                      І пошив їй гарні шати
                      Добрий дядько Календар.

Ведучий. І що Вересень поїхав
На осінньому коні
Розставляти хмари-віхи
У небесній вишині.
Має він роботи досить
В цей такий гарячий час,
Бо дзвінком срібноголосим
Кличе він дітей у клас.

Ведуча. Із початком нового навчального року, дорогі друзі! Ми бажаємо вам усім — учням, вчителям і батькам — творчої наснаги, наполегливості та великого терпіння! Нехай новий рік у Країні Знань буде для вас успішним і радісним!

Ведучий. І хоч осіннє сонце ще гаряче,
Вже дні за обрій літо повели.
В душі школярській ние нетерплячість —
Коли за парту сядемо? Коли?!

Ведуча. Душа і тіло знову прагнуть дії,
Струна думок натягнута бринить.
А звук у серці дзвоника вже зріє,
Ще тільки мить — і з вуст його злетить.

Ведучий. Дзвени, мій дзвонику, на цілий білий світ
У цю погожу вересневу днину.
Країна Знань тобою шле привіт
Шкільній веселій і міцній родині!

Ведуча. Право розпочати першим дзвоником новий навчальний рік надається учениці першого класу.

Ведучий. На цьому Свято першого дзвоника оголошується закритим!

(Звучить Гімн. Одинадцятикласники беруть дітей за руку. Перша вчителька спереду веде одного з першокласників. На фоні негучної музики лунають слова ведучої).

Ведуча. Широкий світ любові і добра
Чекає на шкільному виднокрузі,
Віднині ви — не просто дівчора,
Віднині ви — для школи вірні друзі.

Тож хай ваш крок рішучістю дзвенить,
Росте і кріпне вчитися бажання,
Запам'ятайте ж ви цю світлу мить —
Щасливу мить родинного єднання!

ВТІКАЧ

Сценка до Свята першого дзвоника

(Зайчик, Лисичка та Білочка помічають хлопчика, який гуляє лісом).

Білочка. Ой, а хто це там по лісу тиняється?

Зайчик. Може, турист який або грибник від гурту відбився. Хто їх там розбере?

Лисичка. Твоя правда, Зайцю: терорист або грабіжник.

Білочка. Та який терорист!.. Тьху, турист, який грибник! Він же ні рюкзака, ні кошика не має! *(Виразно дивлячись на Лисичку).* Бомби, до речі, теж. Але він таки дуже підозрілий тип. Он мотузочки з вух звисають, а в руках вогник світиться.

Зайчик. От ми його зараз і попитаємо, хто він такий... Гей, прошу пана туриста! А що це ти тут блукаєш?

Школяр *(вражено).* О, заець розмовляє! Гаплик мені з тими комп'ютерними іграми.

Білочка. Я теж вмю розмовляти.

Лисичка. І мені ще мову не відняло.

Школяр. І білочка тут. І лисичка! Все ясно: біла комп'ютерна гарячка. А мене ще нині тато з мамою до школи посилали.

Зайчик. Заспокойся ти, інвалід шкільної праці. Чого до лісу припхався, коли всі люди на Перший дзвоник до школи пішли?

Школяр. А що мені в тій школі робити? Читати-писати вмю, комп'ютер знаю — чого ще людині треба? Буду відтепер жити в лісі, відпочивати від шкільної каторги.

Білочка. Кажеш, читати вмієш? Ану прочитай, що на цій стежці написано.

Школяр. Та нічого тут не написано. Стежка як стежка.

Білочка. Помиляєшся. Тут написано, що двадцять п'ять хвилин тому стежкою проходив голодний ведмідь.

Зайчик. А дві години тому лисиця винюхувала мої сліди.

Лисичка. І таки знайшла того стрибуну, між іншим.

Школяр. І що, все оце тут написано?

Зайчик. А чого б нам тебе дурити?

Школяр. Гм... треба подумати... (*чухає потилицю*). А де це ви людської мови навчилися?

Білочка. Ми, між іншим, звірята грамотні, у лісовій школі вчимося.

Лисичка. Я цього року в третій клас пішла.

Школяр. Ха, лісова школа! І які ж там предмети вивчаєте?

Білочка. Слідознавство, іноповітряну та іноводну мови...

Лисичка. Кольорознавство і звуконаслідування...

Зайчик. Деревометрію, ягодографію, грибологію, фізкультуру, працю...

Школяр. Оті два останні предмети я теж у школі вчив.

Білочка. Слухай, а ти в лісі заблукати не боїшся? Він у нас дуже великий.

Школяр. І що? У мене є дуже класна річ, називається джи-пі-ес-навігатор. Він мене виведе.

Зайчик. А де ти жити збираєшся?

Лисичка. У нас тут, між іншим, готелів нема.

Школяр. Зроблю собі хатинку.

Білочка. Їсти що будеш?

Школяр. Гриби. Мені джи-пі-ес покаже, де збирати.

(*З'являється Осінь*).

Осінь. Доброго дня, мої любі звірятка. А що це робить у лісі цей хлопець? Тобі хіба не пора до школи? Сьогодні ж Перше вересня.

Білочка. А він не хоче до школи йти, каже, що й без неї достатньо грамотний.

Зайчик. Джи-пі-есом своїм вихваляється.

Лисичка. Погрожував, що буде в лісі жити.

Осінь. Серйозна хвороба. Доведеться трохи почекати.

Школяр. Блін! Акумулятор здох. І як же я тепер буду без нього? Пропає я.

Білочка. А хочеш, ми тебе виведемо звідси?

Зайчик. Тільки ти пообіцяй нам, що повернешся до школи. А то якось дико у дикому лісі дику людину зустріти.

Лисичка. І нам, до речі, теж до школи треба вже йти.

Школяр. Та добре вже, виводьте. А то вечір скоро, а я темноти боюся.

Осінь. А школи не боїшся?

Школяр. Темнота страшніша.

Осінь. Це правда. Темнота набагато страшніша, ніж найтемніший ліс. А у школі ви знайдете світло знання, яке осяватиме ваш життєвий шлях і додаватиме сили в дорозі. Вітаю вас зі святом, дорогі друзі. І нехай цей день стане гарним стартом на вашій нелегкій дорозі, що веде Країною Знань до вершин мудрості. Щастя вам і успіхів!

ЗЛИДНІ НА КОРДОНІ

Сценка до Свята першого дзвоника

Прикордонник. Ваші документи, громадяночко.

Криза. Будь ласочка.

Прикордонник. Ага, то ви, значить, і є Криза? А це ваші діточки?

Криза. Мої найдорожчі. Доця Злидня і мій меншенький — Злидничок.

Прикордонник. Де були?

Криза. Та всюди. Але вирішили ще й на Україну подивитися.

Прикордонник. І що вам тут робити, не розумію? Картопля в нас, Богу дякувати, родить. Свині підрастають. Ви, панунцю, без роботи лишитеся.

Криза. Ой не кажи, служивий. Тут такі добрі люди: і уряд, і парламент. Не дадуть мені, бідолашній, пропасти.

Прикордонник. І куди ж ви плануєте податися?

Криза. Та куди ж? Казали мені наші туроператори, що у вас, окрім картоплі й підростаючих свиней, ще є дуже гарне місце, де я ще не бувала: школа.

Прикордонник. Слухайте, вас надурили. В українській школі криза триває від початку 90-х! Проблем не перелічити: нові програми — раз, грошей вічно не вистачає — два, діти читати книжок не хочуть — три...

Злидня. Мамусю, а можна я теж до школи піду?

Криза. Яка школа? На поле і до хліва! А на вихідні — до парламенту. Треба, доню, працювати.

Злидня. Ага, а Злидничок до школи піде, буде на комп'ютері бавитися. Так нечесно!

Криза. Та чого ж нечесно? Ти вже велика. Для чого тобі та наука? Будеш на свіжому повітрі...

Злидничок. Будеш на свіжому повітрі. Бе-бе-бе! А я до школи, а я до школи!

Злидня. Я його зараз приб'ю!

Криза. Не сваріться, діточки. Україна дуже багата країна. Тут вже тисячу літ крадуть і все ніяк докрасти до кінця не можуть.

Злидничок. Мамусю, а що я буду в школі робити?

Криза. Як що? Будеш вчителям допомагати. Директорові.

Злидничок. А хіба він мене до свого кабінету пустить?

Криза. А ти гарно попроси. Просьба мур пробиває.

Злидня. Тараном мури пробивають. Тараном! От же темнота. До речі, зараз у школярів Свято першого дзвоника. Вчителі собі першачків наwerbували в рекрути. Будуть учити.

Криза. Пане прикордоннику, то, може, ми підемо? Ставте нам візу скоріше.

Прикордонник. Вибачайте, панунцю, але я вас пропустити не можу. Ви дітям будете заважати вчитися. Де-де, а в школі нестачі свіжих знань ніколи не спостерігалось.

Криза. Ну хоч меншенького до школи пустіть, а то буде по автобусах копійки жєбрати.

Прикордонник. Вашого меншенького ми заберемо в дитячий будинок. Там за ним приглянуть, а вам, дорогенькі, візи не бачити. Йдіть собі.

Криза. Нічого, доню, ми урядовим літаком сюди прилетимо.

Прикордонник. Дорогі першокласники, запам'ятайте, що найбільший людський скарб — це знання у ваших головах і добре серце в грудях. З таким багатством не страшна буде жодна криза і жодні злидні.

НЕЩАСНІ ДІТИ

Сценка до Свята першого дзвоника

(Двоє хлопців розповідають один одному про свої проблеми. Третій стоїть осторонь).

Глухий. Ти чого такий засмучений?

Сліпий. Старша сестра дістала. Я її прошу: розкажи казку, а вона затуляється від мене книжкою і починає розказувати всяку всячину.

Глухий. Книжкою затуляється? А-а! Знаю! То така штука з паперу. На ній палички і гачечки намальовані... Букви називаються. З них ще слова можна складати... А ти відбирати книжки не пробував?

Сліпий. Пробував. Сестра лається, каже, що я дурень. Вона нібито без книжки не може вигадувати отих історій.

Глухий. Та кажу ж тобі, що з тих закарлючок слова можна складати!

Сліпий. Насміхаєшся. Я ніяких слів там не бачив. Патички вони і є патички.

Глухий. Погані справи, хоча у мене проблема гірша: я нічого не чую.

Сліпий. А то як?

Глухий. А отак: телевізор увімкну, то там одні й ті ж фільми, одні й ті ж реклами, одні й ті ж пісні. Нічого нового. Не чую, одним словом.

Сліпий. Слухай, а чого Михась нічого не каже?

Глухий. А він німий.